

Важливим різновидом ризикового підприємництва є створення тимчасових цільових структур (внутрішніх венчурів) у рамках корпорації для розробки і комерціалізації інновацій. В Україні такий вид підприємництва не набув достатнього розвитку, що викликано рядом причин. Серед найважливіших відмічають відсутність досвіду застосування внутрішніх венчурів, не сформованість кадрового потенціалу та слабка інтеграція в світові ринки.

Література

1. <http://www.uaib.com.ua>
2. <http://www.kinto.ua>

УДК 658.012.12

І. В. Гонtareва, канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки підприємства та менеджменту,
ХНЕУ

СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показано, що системна ефективність підприємства є узагальненою мірою, що інтегрує економічні, соціальні, технічні й інші ефекти, які виникають у ході функціонування і розвитку об'єкту, а системною властивістю виступає функціональна організованість.

The system efficiency of enterprise is the generalized measure, it integrates economic, social, technical and other effects, arising up during functioning and development of object, functional good organization comes forward by the system property.

Постановка проблеми і її зв'язок з важливими науковими завданнями. Проблема оцінки ефективності господарської діяльності, у поєднанні з проблемою управління функціонуванням і розвитком підприємств, завжди була одним з основних питань економічної науки.

В процесі функціонування підприємства, що об'єднує в єдину систему технічні, соціальні, інформаційні, економічні й інші елементи, виникають ефекти різної природи, які можуть підсилювати або ослаблювати загальну ефективність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій і виділення невирішеної частини проблеми. Проблему багатовимірного вимірювання ефективності господарської діяльності підприємства розглядає велика кількість авторів. Зокрема в Україні близькими проблемами

займаються Беленький П. Ю., Воронкова А. Е., Иванов Ю. Б., Маркіна І. А. і багато інших.

Постановка завдання. Метою даної роботи є формування семантичних (смислових) поглядів про сутність системної ефективності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті досліджень було виявлено, що: а) більшість авторів визнають, що поняття ефективності є складним і комплексним; б) кожний з авторів робить акцент на якихось його окремих складових: результативність, ресурсоемність, оперативність, гнучкість, стійкість, суб'єктивність і т. д.; в) окремі показники і аспекти оцінки не розкривають суть поняття ефективності.

На наш погляд проблему можна значно спростити, якщо розділити категорії «якість» і «ефективність». Сформулюємо й обґрунтуємо наше розуміння відмінностей в застосуванні цих категорій в рамках теорії ефективності соціально-економічних систем.

Якість характеризує властивість системи (її потенціал), а ефективність — властивість процесу функціонування системи і рівень досягнення мети функціонування. Пов'язує обидві категорії принцип віддзеркалення (спадкоємство): якість системи продукує якість (і ефективність) процесу функціонування, а якість результату успадковує якість процесу функціонування. Ми вважаємо, що ефективність інтегрує окремі властивості (якості) процесу, а інтегруючою (системообразуючою) властивістю виступає організованість процесу функціонування, тобто самостійною ознакою ефективності є організованість процесу функціонування.

Подібні положення зустрічаються в роботах Прикіна Б. В. [1, с. 63—64], Бінкіна Б. А. і Черняка В. І. [2, с. 8, 15—16], Ісаєва В. В. і Немчина А. М. [3, с. 105]. Відмінність нашого формулювання від визначень вищенаведених авторів полягає в тому, що виходячи з принципу віддзеркалення, ми вважаємо організованість обов'язковою, але не достатньою умовою ефективності. Для досягнення ефективності необхідний ще початковий потенціал, який робить можливим початок і підтримку процесу функціонування об'єкту.

Таким чином, під ефективністю розумітимемо ступінь організованості функціонування системи, що використовує свій потенціал для довготривалої взаємодії із зовнішнім середовищем. Розкривши суть категорії «ефективність» і визначивши її джерела, надалі необхідно розглянути принципи оцінювання ефективності як складної властивості.

Література

1. *Прыкин Б. В.* Стратегия экономики: Природный экогармонизм: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 367 с.
2. *Бинкин Б. А., Черняк В. И.* Эффективность муравления: наука и практика. — М.: Наука, 1982. — 144 с.
3. *Исаев В. В., Немчин А. М.* Общая теория социально-экономических систем: Учеб. пособие. — СПб.: Бизнес-пресса, 2002. — 176 с.

УДК 658.14

Л. Ю. Гордієнко, канд. екон. наук,
доц. кафедри менеджменту та маркетингу,
Харківський національний економічний університет

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД ЩОДО ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтовано доцільність формування моделі розвитку підприємства в умовах турбулентності навколишнього середовища на основі трансформаційного підходу. Показано, що трансформаційний підхід є складовою системи підходів щодо здійснення дослідження організаційного розвитку.

The expediency of formation of model of development of the enterprise in conditions of turbulence on a basis of the transformation approach is proved. Is shown, that the transformation approach is a component of the system of the approaches to research of organizational development.

Проблеми розвитку підприємств у сучасних умовах набувають все більшої актуальності в зв'язку з поширенням глобалізаційних тенденцій, залежності суб'єктів господарювання від зовнішнього середовища (постачальників, споживачів, конкурентів, ринкової інфраструктури тощо) та інших чинників, які пов'язані з поглибленням конкурентної боротьби і необхідністю виживання в нових умовах. Поряд зі світовими тенденціями вітчизняні підприємства мають функціонувати і виживати в умовах транзитивної економіки, що ускладнює їх розвиток і робить неефективними існуючі моделі функціонування підприємств.

Проблема розвитку підприємств привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, а саме: О. М. Бутник, М. О. Кизима, Т. С. Клебанової, О. В. Раєвської, В. С. Пономаренка, О. І. Пушкаря, О. М. Тридіда, З. Є. Шершньової, Дж. Коллінза, У. Лазьє, К. Мейера, С. Девіса, П. Сенге та ін. Однак слід підкреслити, що нові тенденції зовнішнього середовища, якому притаманні турбулентні явища, потребують нових підходів щодо формування моделей розвитку підприємств, серед яких слід визначити трансформаційний підхід.